गौरादह राजपत्र

गौरादह नगरपालिकाद्वारा प्रकाशित

खण्ड १ संख्या १, असार ३२ गते, २०७५ साल,

भाग २

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ को उपदफा १ बमोजिम गौरादह नगर कार्यपालिकाले स्वीकृत गरी जारी गरेको तल लेखिए बमोजिमको कार्यविधी सर्वसाधारणको जानकारीकालागि प्रकाशन गरिएकोछ ।

गौरादह नगरपालिकाको टोल विकास संस्था सञ्चालन कार्यविधि २०७५

१. भूमिका

सामुदायिक प्रयासमा टोलका संस्थागत, सामाजिक तथा आर्थिक विकास, स्थानीय स्तरमा सुशासन प्रवर्द्धनगर्न नगरपालिका तथा नगरोन्मुख गाउँ विकास समितिका सहरी बस्तीहरुमा निश्चित भौगोलिक क्षेत्रभित्र रहेका सब घरधुरीसदस्य रहनेगरी स्थानीय स्तरमा वडा समितिको मातहत तथा सहयोगीको रुपमा रहने गरी गठन गरिने टोल विकास संस्था र सो संस्थाका कामलाई व्यवस्थित गर्न गौरादह नगरपालिकाले मिति....................मा स्वीकृत गरी यो कार्यविधि कार्यान्वयनमा ल्याएकोछ ।

२.उद्देश्य

टोल विकास संस्था गठन गर्नुका मुख्य उद्देश्यहरु निम्नानुसार छन् :

१. टोल, बस्ती स्तरमा बिभिन्न निकायहरु बाट प्रवाहहुने सेवामा टोल बासीको पहुँच अभिवृद्धि गर्ने,
२. टोल बासीहरुमा उद्यमशीलताको विकास गराई टोल स्तरमा लघु उद्यमको सिर्जना, विकास र प्रवर्द्धन गर्ने,
३. टोल बस्ती स्तरमा समानता, समताको भावना जागृत गराउने, आपसी सद्भाव, समझदारी, समन्वय र मेलमिलाप कायम गराउने,
४. आर्थिक, सामाजिक सवालमा सब टोलवासीहरुलाई निर्णय प्रक्रियामा समान अवसर र अधिकार प्रदानगर्ने,
५. टोलको 'सामाजिक कार्यमा पारदर्शिता कायम गरी सुशासन लाइ बढावादिने,
६. बस्ती टोलस्तरमा सबै संस्थाहरुको प्रवेशद्वारकोरुपमा टोलविकास संस्थालाई विकास गर्दै विभिन्न निकायहरुबाट सञ्चालन हेर्ने विकास कार्यमा सहयोग गर्ने,

७. टोलविकास संस्थालाई बडा भन्दा तल्लो एकाइका रुपमा विकासगरी सहभागितात्मक योजना तर्जुमा, अनुगमन एवं मूल्याङकन प्रक्रियामा सहभागी गराउने,

८. टोलका सदस्यहरुमा गरिबलाई निश्चित आधारमा वर्गीकरणगरी तिनीहरुको अभिलेख तयार गर्ने

९. टोलका समग्र विकासकालागि कार्यक्रमहरु तयगर्ने ।

१०. वातावरणमैत्री तथा बालमैत्री नगर घोषणागर्न आवश्यक सहयोग गर्ने।

३.गठन

टोल विकास संस्थाको गठन देहाय बमोजिम हुनेछ :

१. नगरपालिकाक्षेत्रका नगरोन्मुख बस्तिहरुको निश्चित भौगोलिक क्षेत्रभित्रका टोल तहमा रहेका कम्तिमा २५ घर परिवारका सदस्यहरुबाट टोल विकास संस्थाको गठन गरिनेछ ।

२. पहिलोपटककालागि टोल विकास संस्थाका व्यापक भेलाबाट टोलविकास समितिका कामलाई व्यवस्थितगर्न अध्यक्ष, कोषाध्यक्ष, सचिव र आवश्यकता अनुसारका सदस्यहरु रहेका एक टोलविकास कार्यसमिति गठन हुनेछ । तर दोस्रो पटकको हकमा यस्ता कार्य समिति साधारणसभाको सर्व सम्मत वा सो नभएमा बहुमतबाट पुनर्गठन हुनेछ । टोल विकास कार्यसमितिको अवधि २ वर्षको हुनेछ । एक पटक अध्यक्ष, कोषाध्यक्ष र सचिवभएको व्यक्ति पुनः सोही पदमा लगतै दुई वर्षको अवधि व्यक्तिभई नियुक्त हुने छैन । कार्य समितिमा अध्यक्ष सचिव वा कोषाध्यक्ष मध्ये कुनै एक जना अनिवार्य रुपमा महिला हुनुपर्नेछ ।

३. टोल विकास संस्था गठन गर्दा सकेसम्म टोलका सम्पूर्ण घरधूरीलाई एक घर एक सदस्यको रुपमा समेट्नु पर्दछ । सो सम्भव नभए कम्तीमा ८० प्रतिशत घरधुरी सहभागी गराई टोल विकास संस्था गठन गरिनेछ । टोल विकास संस्थामा सहभागी भएका सदस्यहरुमध्ये कम्तीमा ५० प्रतिशत महिला आवद्ध गराउनु पर्नेछ ।

४. टोल विकास संस्थाको व्यवस्थापन ढाँचालाई स्पष्ट पार्न अनुसुचि -१ मा उल्लेखित नमूना विधान का आधारमा टोल विकास संस्थाको विधान तयार गर्नुपर्नेछ ।

५. समन्वय र मेलमिलाप कायम गराउदै सामाजिक ऐक्यवद्धता कायम गर्ने ।

४) दर्ता/ सूचिकृत

टोल विकास संस्थाको दर्ता /सूचिकृत देहाय बमोजिम हुनेछ :

१. टोल विकास संस्थाको बैठकमा सर्वसम्मत निर्णय गराई सम्बन्धित नगरपालिका/गा.पा.ले दर्ता/सूचीकृत गर्नेछ । टोल विकास संस्थालाई नगरपालिका/गा.पा. दर्ता /सूचिकृत गर्दा पेश गर्ने निवेदनको नमुना अनुसूचि-२ मा उल्लेख गरिएको छ । टोल विकास संस्थाबाट निर्णय गरी दर्ताका लागि निवेदन पेश गरेमा सम्वन्धित नगरपालिका / गा.पा.ले अनूसुचि -३ बमोजिमको टोल विकास संस्था दर्ता प्रमाण-पत्र प्रदान गर्नुपर्नेछ ।

२. टोल विकास संस्थाले यस कार्यविधि बमोजिम उद्देश्य विपरीत कुनै काम गरेमा वा प्रचलित कानूनले गर्न नपाउने कार्य गरेमा नगरपालिका/गाउँ विकास समितिले टोल विकास संस्थाको दर्ता खारेज गर्न सक्छ । दर्ता खारेज भएपछि सो स्थानमा नयाँ टोल विकास संस्था गठन हुनेछ ।

५) टोल विकास संस्थाको काम

टोल विकास संस्थाले आफ्नो टोल क्षेत्रको समग्र विकास र सदस्यहरुको हितका लागि देहायका कार्यहरु गर्नेछ

१. टोलमा धनी, गरिबको भावना हटाई सबै सदस्यहरुलाई निर्णय प्रक्रिया र स्रोतमा समान अधिकार प्रदान गर्ने,

२. बिभिन्न सरकारी एवं गैर सरकारी निकायहरुसँग सुमधुर सम्बन्ध स्थापित गरी टोलको विकासको लागि सहजीकरण गर्ने,

३. टोलमा उद्यम विकाससँग सम्बन्धित योजनाहरु संचालन गर्न आवश्यक सहजीकरण गर्ने,
४. टोलमा सडक ढल लगायतका पूर्वाधारमा नगरपालिकाको सहमतिमा संस्थाको निर्णयानुसार सेवा शुल्क लिने,
५. टोल विकासका लागि बिभिन्न स्रोतबाट प्राप्त स्रोतको उच्चतम् सदुपयोग गर्ने,
६. टोलको सामूहिक समस्या पहिचान गरी प्राथमिकताको आधारमा टोल विकास योजना तर्जुमा गर्ने,
७. एच.आई.भी./एड्स अन्धविश्वास, छाउपडी प्रथा, बाल बिबाह, बहु विवाह जस्ता सामाजिक समस्याको पहिचान गरी सुधारका कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने।
८. टोलको आर्थिक तथा सामाजिक तथ्याङ्क अद्यावधि गर्न सूचना अभिलेख राख्ने,
९. सहभागितात्मक योजना तर्जुमा गर्दा प्राथमिकता को आधारमा आयोजनाहरुको पहिचान गरी वडामा सिफारीस गर्ने,
१०. टोलमा विभिन्न सरकारी तथा गैर सरकारी निकायहरुबाट प्राप्त हुने योजनाहरुको अनुगमन गरी पृष्ठपोषण प्रदान गर्ने,
११. टोलमा विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी संस्था मार्फत प्राप्त हुने कार्यक्रमहरु टोल विकास संस्था मार्फत संचालन् हुने वातावरण सिर्जना गर्ने,
१२. आफ्नो वडा तथा टोललाई वातावरणमैत्री तथा बालमैत्री बनाउने खालका कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने,
१३. टोलमा भवन निर्माण मापदण्ड, सामाजिक सुरक्षा भत्ता आदि सामाजिक सरोकारका बिषयमा चेतनामुलक कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने,
१४. टोलमा रहेका सार्वजनिक, पर्ति, ऐलानी आदी जग्गाको संरक्षणमा नगरपालिकालाई सहयोग गर्ने,
१५. नगरपालिकाको राजस्व परिचालनका लागि सहयोग प्रदान गर्ने,

१६. संस्थामा प्राप्त रकमको संस्थाको निति बमोजिम रकम खर्च गर्ने, लेखा राख्ने र लेखापरीक्षण गराउने,
१७. नगरपालिकासँग भएको समभ्रुदारी अनुसारका अन्य कार्यहरु।

६) टोल विकास संस्थाको कार्य समिति बैठक

टोल विकास संस्थाको कार्य समितिको बैठक व्यवस्थापन देहाय बमोजिम हुनेछ :

१. टोल विकास संस्थाका सदस्यहरुको हित, सहयोग एवं समन्वयका लागि टोल विकास संस्थाको कार्य समितिको बैठक महिनामा कम्तीमा १ पटक नघट्ने गरी बस्नेछ।
२. समितिको बैठकमा सामाजिक परिचालक, नगरपालिकाका प्रतिनिधिहरु लगायत अन्य सरोकारवालाहरुलाई आमन्त्रित गर्न सकिनेछ।
३. सचिवले संस्थाको बैठकको निर्णयहरु बैठक पुस्तिकामा लेखी प्रमाणित गराउनु पर्नेछ।

७. टोल विकास संस्था कार्य समितिको पदाधिकारीहरुको काम, कर्तव्य र अधिकार

टोल विकास संस्थाका कार्य समितिको पदाधिकारीहरुको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :

क) अध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार

१. संस्थाको नियमित बैठक बोलाउने, बैठकका लागि मिति, समय र स्थान तोक्ने।
२. बैठकको अध्यक्षता गरी बैठक संचालन गर्ने।
३. बैठकमा अनुशासनको पालना गर्न लगाउने र छलफलका विषयहरु टिपोट गर्ने वा गर्न लगाउने।
४. छलफल हुँदा सबैको विचार संकलन गर्ने र सर्वसम्मत निर्णय गर्न पहल गर्ने।

५. निर्णयहरु लागु गर्ने र गर्न लगाउने ।

६. विकासको कार्यमा सबैलाई समेटेर नेतृत्व प्रदान गर्ने ।

७. संस्थाले आर्जन/प्राप्तगरेको नगद वा जिन्सी सामानको सुरक्षाको प्रबन्ध मिलाउने ।

८. विशेष बैठकका आवश्यकता परेमा विधान बमोजिम बैठक बोलाउने ।

९. कार्यविधि बमोजिम अन्य कार्यहरुगर्ने ।

उपाध्यक्षको काम कर्तव्य र अधिकार

१ अध्यक्षको अनुपस्थितीमा अध्यक्षले गर्ने काम गर्ने

२ अध्यक्ष वा कार्य समितिले तोकेको काम गर्ने ।

(ख) संस्थाको सचिवको काम, कर्तव्य र अधिकार

१. अध्यक्षको आदेश अनुसार बैठक बोलाउने ।

२. एकतिहाइ सदस्यले विशेष बैठककालागि लिखित मागगरेमा विधान बमामेजिम बैठक बोलाउने ।

३. छलफलका प्रस्तावहरु संकलनगरी बैठकमा पेशगर्ने र बैठकको निर्णयलेखि निर्णय प्रमाणित गराउने ।

४. संस्थाका क्रियाकलापका बारेमा सदस्यलाइ जानकारी गराउन ।

५. तोकिएका अन्य कार्यगर्ने ।

(ग) संस्थाका कोषाध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार :

१. संस्थाको आम्दानी र खर्चको विवरण तयार पार्ने ।

२. खर्चको लेखापरीक्षण गराउने ।

३. बैंकमा खाता संचालनगर्दा संयुक्तरुपमा खाता संचालन गर्ने ।

४. संस्थाको नगद र जिन्सी सामानको जिम्मालिई सुरक्षागर्ने ।

(घ) संस्थाको सदस्यहरुको काम, कर्तव्य र अधिकार :

१. नगरपालिकासँग भएका साझेदारीपत्रमा उल्लेखित शर्त अनुसार गर्नुपर्ने कामहरु गर्ने ।

२. संस्थाका हिसाव-किताब जाँचगर्ने ।

३. संस्थाका पदाधिकारीहरुले गरेका कामको मूल्याङकन नियमितरुपमा गर्ने ।

४. आवश्यकता अनुसार संस्था संचालनकालागि नीति, नियमहरु बनाउने र सो नियमहरु पालना भए नभएको हेर्ने ।

५. आवश्यकता अनुसार अध्यक्ष, सचिव, कोषाध्यक्षहरुलाई सघाउने ।

६. तोकिएका अन्य कार्यहरुगर्ने ।

८. आर्थिक व्यवस्थापन

संस्थाको आम्दानी, खर्च, नाफा, लेखा, लेखापरिक्षण लगायत आर्थिक व्यवस्थापन देहाय बमोजिम हुनेछ

(क) टोलविकास संस्थाको आम्दानी

१. विभिन्न सरकारी तथा गैर सरकारी निकायहरु, विभिन्न सामुदायिक संस्था तथा व्यक्तिहरुबाट प्राप्त हुने सहायता र अनुदान ।

२. टोल विकास संस्थाले आय मुलक कार्यहरु सञ्चालन गरी प्राप्त हुने आम्दानी ।

३. संस्थाको विकास निर्माणका लागि टोल विकास कोषको रुपमा टोल विकास संस्थाको आम्दानी निश्चित प्रतिशत संस्थाको निर्णयानुसार छुट्याउने रकम ।

४. संस्थाले अन्य स्रोतबाट जम्मा गरेको रकम ।

ख) खर्च

१. संस्थाको विकास निर्माणका लागि टोल विकास कोषको रकम संस्थाको निर्णयानुसार खर्च हुनेछ ।

२. संस्था संचालन, व्यवस्थापन र लेखापरीक्षणका लागि गर्नुपर्ने खर्चहरु टोल विकास संस्थाको निति बमोजिम खर्च हुनेछ ।

ग) नाफा

१. टोल विकास संस्थाले आर्जन गरेको आम्दानीबाट खर्च कटाई बाँकी रहेको रकम संस्थाको नाफा मानिनेछ ।

२. नाफा संस्थाको निर्णयानुसार टोल विकासका लागि खर्च गरिने छ ।

घ) लेखा

संस्थाको लेखा देहाय बमोजिम हुनेछ ।

अ. कोषाध्यक्षले सबै प्रकारको नगदी तथा जिन्सी आम्दानी, सम्पूर्ण विकास खर्चको विवरण, संस्थाको संचालन र व्यवस्थापनमा भएको प्रशासनिक खर्चहरुको स्पष्ट लेखा राख्नुपर्दछ ।

आ. कोषाध्यक्षले राखेको आम्दानी खर्चको हिसाब टोल विकास संस्थाको बैठकमा पेश गर्नुपर्दछ ।

ङ) लेखापरीक्षण

संस्थाको लेखापरीक्षण देहाय बमोजिम हुनेछ :

१. संस्थाले नियुक्त गरेको लेखापरीक्षणबाट लेखापरीक्षण गराउनुपर्ने छ ।

२. आवश्यकता अनुसार नगरपालिकाले पनि संस्थाको आम्दानी खर्चको लेखापरीक्षण गर्न सक्ने छ ।

३. संस्थाले आफ्नो वार्षिक लेखापरीक्षणको प्रतिवेदन सम्बन्धित नगरपालिकामा समेत पेश गर्नुपर्नेछ ।

९) विविध

क) यो कार्यविधि प्रचलित नेपालको ऐन, नियमहरुसँग बाझिएका बुदाहरु स्वतः खारेज हुनेछन् ।

ख) यो कार्यविधि कार्यान्वयनको क्रममा कुनै बाधा अड्चन आएमा सोको नगर परिषदको निर्णयानुसार फुकाइनेछ ।

अनुसुचीहरु

अनुसूची -१

.... टोल विकास संस्थाको विधान

प्रस्तावना :

स्थानीय रुपमा उपलब्ध श्रम, सीप र साधन तथा अवसरहरुलाई अधिकतम परिचालन गर्दै नगरको सामाजिक तथा आर्थिक व्यवस्थापनलाई एकअर्काको परिपूरकको रुपमा विकसीत गरी गरिबी न्यूनिकरणका प्रयासमा ठोस योगदान पुऱ्याउने, सहभागितात्मक योजना तर्जुमा गर्ने आफ्नो टोलको समग्र विकास गर्ने वातावरण सिर्जना गर्न यो ....टोल विकास संस्था स्थापना गरी संचालन गर्न वान्छनीय भएकोले यो विधान बनाइएको छ ।

१. प्रारम्भिक :

संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ

क) यो विधान .... टोल विकास संस्थाको विधान हुनेछ ।

ख) यो संस्थाको नाम .... हुनेछ ।

ग) यो विधान .... टोल विकास संस्थाको साधारण सभाबाट स्वकृत भएको मितिदेखि लागू हुनेछ ।

घ) यस संस्थाको कार्यालय .... मा हुनेछ ।

ङ) यस संस्थाको सिमाना देहाय बमोजिम हुनेछ ।

पूर्व........................ पश्चिम ....

उत्तर.................... दक्षिण ....

२. परिभाषा :

विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस विधानमा :

१. संस्था भन्नाले .... टोल विकास संस्थालाई सम्झनुपर्छ ।

२. विधान भन्नाले टोल विकास संस्थाको विधान सम्झनुपर्छ ।

३. साधारणसभा भन्नाले संस्थाको साधारण सदस्यहरुको भेला सम्झनुपर्छ ।

४. समिति भन्नाले टोल विकास संस्थाको कार्यसमिति सम्झनुपर्छ ।

५. बैठक भन्नाले संस्थाको संयुक्त वा छुट्टाछुट्टै बैठक सम्झनुपर्छ ।

६. पदाधिकारी भन्नाले कार्यसमितिका अध्यक्ष, कोषाध्यक्ष, सचिव र सदस्यहरुलाई जनाउँछ ।

३) संगठित संस्था हुने :

क) संस्थाको आफ्नै छुट्टै छाप हुनेछ । साथै संस्थाले व्यक्ति सरह आफ्नो नामबाट कार्य गर्न सक्नेछ ।

ख) संस्थाले चल-अचल सम्पत्ति प्राप्त गर्न, उपभोग गर्न सक्नेछ । तर संस्थाले आफ्नो अचल सम्पत्ति बिक्रि गर्न भने पाउने छैन । संस्था विगठन भए सो संस्थाको सम्पूर्ण चल अचल सम्पत्ति नगरपालिकामा हस्तान्तरण हुनेछ ।

४. संस्थाको उद्देश्यहरु :

संस्थाको संस्थागत, सामाजिक तथा आर्थिक विकासका लागि देहाय बमोजिमको उद्देश्य हुनेछ ।

क) टोलस्तरमा सक्षम र दिगो स्वायत्त संस्थाको विकास गर्ने ।

ख) टोलका व्यक्तिहरुको आयमा बृद्धि गर्ने कार्यक्रमको संचालन गरी गरीबी न्यूनिकरणमा मद्दत पुर्‍याउने ।

ग) स्थानीय स्तरको विकास प्रक्रियालाई दिगो र आत्मनिर्भर बनाउन स्थानीय स्तरको समुदायको व्यक्तिहरुको क्षमता विकास कार्यक्रम कार्यान्वयनमा टेवा पुर्‍याउने ।

घ) संस्थालाई सहभागितात्मक योजना तर्जुमा, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रक्रियामा सक्रिय सहभागि बनाउने ।

५) टोल विकास कार्य समिति गठन

टोल विकास कार्य समितिको गठन बमोजिम हुनेछ :

क) नगरपालिका नगरन्मुख बस्तिहरुको निश्चित भौगोलिक क्षेत्रभित्रका टोल तहमा रहेका घरपरिवारका सदस्यहरुबाट टोल विकास संस्थाको गठन गरिनेछ ।

ख) पहिलो पटकका लागि टोल विकास संस्थाको व्यापक भेलाबाट अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, कोषाध्यक्ष, सचिव र आवश्यकता अनुसारका सदस्यहरु रहेको एकटोल विकास कार्य समिति गठन हुनेछ । दोस्रो पटककोहकमा यस्तो कार्य समिति साधारण सभाको सर्वसम्मत वा सो नभएमा बहुमतबाट पूर्नगठन हुनेछ । टोल विकास कार्य समितिको अवधि २ वर्षको हुनेछ । एकपटक अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, कोषाध्यक्ष र सचिव भएको व्यक्ति पुनः सोही पदमा लगतै दुई बर्षको अवधि व्यतित नभई नियुक्ति हुने छैन । कार्य समितिमा कम्तीमा ५० प्रतिशत सदस्यहरु र अध्यक्ष वा कोषाध्यक्ष मध्ये कुनै एक जना अनिर्वाय रुपमा महिला हुनुपर्नेछ ।

ग) टोल विकास संस्था गठन गर्दा सकेसम्म टोलका सम्पूर्ण घरधुरिलाई समेट्नु पर्दछ । यदि सो सम्भव नभए कम्तीमा ८० प्रतिशत घरधुरी सहभागी गराई टोल विकास संस्था, गठन गरिनेछ । टोल विकास संस्थामा भएका सदस्यहरुमध्ये कम्तीमा ५० प्रतिशत महिला आवद्ध गराउनु पर्नेछ ।

६. संस्थाका कार्यहरु :

टोल विकास संस्थाका कार्यहरु देहाय बमोजिम हुनेछन्

१. प्रत्येक टोल स्तरमा सम्भव भएसम्म सबै घरपरिवार सहभागि भएको टोल विकास संस्था गठन गर्ने ।

२. संस्थाका सदस्यहरुलाई उद्यमशीलतातर्फ अग्रसर गराउन आवश्यक पहल गर्ने तथा सोही बमोजिमका कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने ।

३. टोलमा आइपरेका समस्याहरु समाधान गर्न एकअर्कामा भाइचारा सम्बन्ध कायम गरी सभ्य समाजको सिर्जना गर्ने ।

४. उपलब्ध स्रोतको समुचित परिचालन गर्दै टोलको समग्र विकासका लागि टोल विकास योजना बनाउने ।

५. एच.आई.भी /एड्स, अशिक्षा, अन्धविश्वास, छाउपडी प्रथा बाल बिवाह जस्ता सामाजिक समस्याका बारेमा सम्पूर्ण टोल विकास संस्थाका सदस्यलाई चेतना अभिवृद्धि गर्ने ।

६. आफ्नो टोल तथा सार्वजनिक स्थलमा वृक्षारोपण गर्ने,

७. आफ्नो वडा तथा टोल लाई वातावरणमैत्री तथा बालमैत्री बनाउन विविध कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने ।

८. टोलमा वसोवास गर्ने बासिन्दाको बिचमा भवन निर्माण मापदण्ड, सामाजिक सुरक्षा भत्ता लगायतका सामाजिक सरोकारका बिषयहरुमा विभिन्न चेतना मुलक कार्यक्रम संचालन गर्ने ।

९. वातावरणमैत्री स्थानिय शासनका सूचकहरुको टोलमा कार्यन्वयन गर्ने र नगरपालिका गाँउ विकास समितिलाई सो सुचक कार्यन्वयन गर्न सहयोग गर्ने

१०. आफ्नो टोल बस्तीलाई नमुना बस्तीको रुपमा विकास गर्न सहयोग गर्ने ।

११. हरित शहर, उज्यालो शहर, सफा शहर र सम्पन्न तथा सभ्य शहर स्थापना अभियानमा सहयोग गर्ने ।

१२. आफ्नो क्षेत्रमा भवन संहिता तथा मापदण्डको कार्यन्वयनमा सहयोग गर्ने ।

१३ . पूर्ण साक्षर, पूर्ण खोप, पूर्ण घटना दर्ता आदि अभियानमा सहयोग गर्ने ।

१४. टोलमा रहेका सार्वजनिक, पर्ति, ऐलानी आदि जग्गाको संरक्षणमा नगरपालिका/गाँउ विकाश समितिलाई सहयोग गर्ने ।

१५. संस्थाको अध्यक्ष , कोषाध्यक्ष तथा सचिवको चयन सर्वसम्मतिमा वा सो नभएमा बहुमतमा गर्ने ।

१६. नगरपालिकाको राजस्व परिचालनमा सहयोग गर्ने ।

१७. नगरपालिका सँग भएको समझदारी अनुसारका अन्य कार्यहरु ।

७. सदस्यता

संस्थामा सदस्यता देहाय बमोजिम हुनेछ :

क) यस विधानको उद्देश्य बमोजिम संस्था प्रति श्रद्धा र निष्ठा राखि विधानलाई स्विकार गर्ने स्थानिय टोल बासी यस संस्थाको सदस्य हुनेछ ।

ख) सदस्य बन्न इच्छुक नयाँ टोल बासीलाई संस्थाले तोके बमोजिम संस्थामा दरखास्त दिएमा सदस्यता प्रदान गरिनेछ ।

८. सदस्यता नरहने

देहायको अवस्थामा सदस्य रहने छैन :

क) सदस्यको मृत्यु भएमा ।

ख) सदस्यले दिएको सदस्यता परित्यागको लिखित निवेदन संस्थाले स्विकृत गरेमा

तर संस्थाको निर्णय उपर चित्त नबुझेमा साधारण सभामा पेश गर्ने र साधारण सभाको निर्णय अन्तिम हुनेछ ।

ग) सदस्यता शुल्क नतिरेको वा संस्थाको निर्णय पालन नगरेमा संस्थाले निर्णय गरि सम्पूर्ण सदस्यलाई जानकारी गराएमा ।

घ) संस्थालाई हानी नोक्सानी हुने कार्य गरेमा वा नैतिक पतन, आर्थिक अनियमितता वा भ्रष्टचार गरेको अभियोग प्रमाणित भई सजाय पाएको कारण देखाई संस्थाले सदस्यताबाट हटाउने निर्णय गरेमा ।

तर सम्बन्धित सदस्यलाई सफाइ दिने अवसरबाट बन्चीत गरिने छैन । यस सम्बन्धि अन्तिम निर्णय गर्ने अधिकार साधारण सभाको हुने छ ।

ङ) नेपालको प्रचलित कानुनको निषेध गरेको कार्य गरेमा ।

९ संस्था गठन एवंम कार्य संचालन विधि

संस्थाको गठन एवंम कार्य संचालन विधि देहाय बमोजिम हुनेछ ।

क) निश्चित भौगोलिक क्षेत्रका व्यक्तिहरुको सर्वसम्मत निर्णयबाट टोलको क्षेत्र निर्क्यौल गरे पछि त्यस टोल भित्र बसोबास गर्ने अधिकांश घरधुरीहरुको उपस्थितीमा संस्था गठन गरिने छ ।

ख) टोल विकाश संस्था गठन गर्न उपस्थित भएका व्यक्तिहरुले गरेको सर्वसम्वत निर्णयको आधारमा एक एक जना अध्यक्ष, कोषाध्यक्ष, सचिव र अन्य घर धुरीहरु सदस्य हुने छन् ।

ग) संस्थामा कम्तीमा ५० प्रतिशत महिला सदस्य रहने छन् । अध्यक्ष, कोषाध्यक्ष र सचिव मध्ये कम्तीमा १जना महिला हुने छ ।

१०. संस्थाका पदाधिकारीहरुको काम कर्तव्य र अधिकार ।

संस्थाका पदाधिकारीहरुको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछन् ।

क) अध्यक्षको काम कर्तव्य र अधिकार :

१) संस्थाको नियमित बैठक बोलाउने ।

२) बैठकको अध्यक्षता गरी बैठक संचालन गर्ने ।

३) बैठकमा अनुशासनको पालना गर्न लगाउने र छलफलका विषयहरु टिपोट गर्ने वा गर्न लगाउने ।

४) छलफल हुंदा सबैको विचार संकलन गर्ने र सर्वसम्मत निर्णय गर्न पहल गर्ने ।

५) निर्णयहरु लागु गर्ने र गर्न लगाउने ।

६. सचिव र कोषाध्यक्षलाई आवश्यकता अनुसार सहयोग पुन्याउने ।

७ संस्थाले आर्जनर प्राप्त गरेको नगद वा जिन्सी सामानको प्रबन्ध मिलाउने ।

८ आवश्यक कार्यमा संस्थाको प्रतिनिधीहरु गर्ने वा गराउने ।

९. विशेष बैठक आवश्यकता परेमा सबै सदस्यहरुको सहमतिमा बैठक बोलाउने ।

ख) उपाध्यक्षको काम कर्तव्य अधिकार :

१. अध्यक्षको अनुपस्थितीमा अध्यक्षले गर्ने काम गर्ने.

२. अध्यक्ष वा कार्य समितिले तोकेको काम गर्ने ।

(ग) संस्थाको सचिवको काम, कर्तव्य र अधिकार

१. अध्यक्षको आदेशाअनुसार बैठक बोलाउने ।

२. एक तिहाइ सदस्यले विशेष बैठककालागि लिखित माग गरेमा विधान बमोजिम बैठक बोलाउने ।

३. छलफलको प्रस्तावहरु संकलनगरी बैठकमा पेशगर्ने र बैठकको निर्णय लेखि निर्णय प्रमाणित गराउने ।

४. संस्थाका कियाकलापका बारेमा सदस्यलाइ जानकारी गराउने ।

५. तोकिएका अन्य कार्यगर्ने ।

(घ) संस्थाका कोषाध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार :

१. संस्थाको आम्दानी र खर्चको विवरण तयार पार्ने ।

२. खर्चको लेखापरीक्षण गराउने ।

३. बैंकमा खातासंचालन गर्दा संयुक्तरुपमा खाता संचालनगर्ने ।

४. संस्थाको नगद र जिन्सी सामानको जिम्मालिई सुरक्षागर्ने ।

(ङ) संस्थाको सदस्यहरुको काम, कर्तव्य र अधिकार :

१. नगरपालिका सँग भएका साझेदारीपत्रमा उल्लेखित शर्त अनुसार गर्नुपर्ने कामहरुगर्ने ।

२. संस्थाका हिसाव-किताव जाँचगर्ने ।

३. संस्थाका पदाधिकारीहरुले गरेका कामको मूल्याङकन नियमित रुपमागर्ने ।

४. आवश्यकता अनुसार संस्था संचालनकालागि नीति, नियमहरु बनाउने र सो नियमहरु पालनाभए नभएका हेर्ने ।

५. आवश्यकता अनुसार अध्यक्ष, सचिव, कोषाध्यक्षहरुलाई सघाउने ।

६. तोकिएका अन्य कार्यहरु गर्ने ।

११. साधारणसभाको गठन र कार्य प्रणाली

साधारण सभाको गठन र कार्य प्रणाली देहाय बमोजिम हुनेछ ।

१. संस्थाको सम्पुर्ण सदस्यहरु रहेको एक साधारण सभा हुनेछ ।

२. साधारण सभाको अध्यक्षता संस्थाको अध्यक्षले गर्नेछ । निजको अनुपस्थितिमा संस्थाको उपाध्यक्ष र निजको पनि उपस्थितिमा संस्थाको जेष्ठ सदस्यले गर्नेछ ।

३. साधारण सभा संस्थाको सर्वोच्च निकाय हुनेछ ।

१२) साधारण सभाको काम कर्तव्य र अधिकार

साधारण सभाको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :

क) संस्थाको साधारण सभाको सल्लाह प्राप्त गर्न उचित देखि पेश भएका विषयमा सल्लाह दिने ।

ख) लेखापरीक्षक नियुक्ति गर्ने ।

ग) संस्थाको लेखापरीक्षकको प्रतिवेदन पारित गर्ने ।

घ) कार्य समितिलाई अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने ।

ङ) कार्य समिति सम्बन्धमा भएका उजुरी पुनरावेदन सुन्ने र निर्णय दिने ।

च) संस्थाको विधान संशोधन गर्ने

छ) आवश्यकताअनुसार सल्लाहकारको मनोनयन गर्ने ।

ज) संस्थाको वार्षिक कार्ययोजना स्वीकृत गर्ने ।

१३) आर्थिक व्यवस्था

क) संस्थाको देहायबमोजिम आर्थिक स्रोत हुनेछ :

- सदस्यताबाट प्राप्त शुल्क ।
- सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाबाट प्राप्त हुने अनुदान ।
- संस्थाको क्रियाकलापको सिलसिलामा प्राप्त हुने आय व पुरस्कार
- अन्य आम्दानी ।

ख) प्रत्येक असार मसान्तमा लेखा तयार गरी परीक्षणपश्चात विवरण साधारणसभामा प्रस्तुत गर्ने जिम्मेवारी संस्थाको हुनेछ ।

ग) संस्थाको नाममा प्राप्त वा खरीद चल-अचल सम्पत्तिको परिचालन र प्रयोग तोकीएबमोजिम हुनेछ ।

१४) कार्यसमिति तथा पदाधिकारीको राजीनामा

क) समितिका सदस्यहरुले आफ्नो पदबाट राजीनामा दिन चाहेमा अध्यक्ष समक्ष दिन सक्नेछन् ।

ख) अध्यक्षले आफ्नो राजीनामा सचिवमार्फत संस्थाको बैठकमा पेश गर्नुपर्नेछ र सो उपर संस्थाले निर्णय गरे बमोजिम हुनेछ ।

१५) कार्य समितिलाई अविश्वासको प्रस्ताव

कार्य समितिका अध्यक्ष एवं पदाधिकारीहरु उपर अविश्वास लागे यथोचित कारण देखाई संस्थाका ६० प्रतिशत सदस्यहरुले विशेष साधारणसभा

राखी अविश्वासको प्रस्ताव पेश गर्न सक्नेछ । अविश्वासकोको प्रस्ताव उपर छलफल गरी हुने निर्णयमा बहुमतलाई भन्दा सर्वसम्मतलाई बढी जोड दिइनेछ ।

१६. विविध

क) विधान संशोधन गर्नुपर्ने भएमा कार्य समितिले स्वीकृत गरेपछि साधारणसभामा पेश गरिनेछ । साधारण सभामा उपस्थित सदस्यहरुको दुई तिहाई बहुमतले विधान संशोधन हुनेछ ।

ख) प्रचलित ऐन, नियमहरुसँग बाझिएका बुँदाहरु बाझिएकोहदसम्म स्वत : खारेज हुनेछ ।

अनुसुची-२
टोल विकास संस्थालाई नगरपालिकामा दर्ता गर्न निवेदनको नमुना

मितिः-....................

श्रीमान प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू
गौरादह नगरपालिका. नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
गौरादह झापा

विषयः टोल विकास संस्था दर्ता गर्ने सम्बन्धमा

उपरोक्त सम्बन्धमा यस नगरपालिकाद्धारा संचालित वडानं...............को..............टोलमा गठनगरिएको................टोल विकास संस्थालाई............ नगरपालिका कार्यालयमा दर्ता सूचिकृत गरिदिनुहुन अनुरोध गर्दछु । यस.................टोल विकास संस्थाको क्षेत्र निम्न उल्लेखित चार किस्ता भित्र सीमित रहनेछ ।

पूर्व सिमाना
पश्चिम सिमाना
उत्तर सिमाना
दक्षिण सिमाना

निवेदक
....
अध्यक्षको नाम:
टोल विकास संस्थाको नाम:
ठेगाना:

प्रमाणित मिति : २०७५ श्रावण ६ गते

आज्ञाले
सागर मिश्र
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

अनुसूची ३

गौरादह नगरपालिकाको कार्यालय

गौरादह झापा

प्रमाण-पत्र

............................नगरपालिका वडा नं........... स्थित.................................. मा गठन भएको...................... .... टोल विकास संस्थालाई यस कार्यालयमा मिति....................................... मा दर्ता गरि यो प्रमाण-पत्र प्रधान गरिएको छ ।

यस नगरपालिका आर्थिक, सामाजिक, भौतिक पूर्वाधार, शहरी सुशासन लगायतका क्षेत्रमा यस टोल विकास संस्थाको सहभागिताको अपेक्षाका साथै उत्तरोत्तर प्रगतिको शुभकामना व्यात्त गर्दछु ।

....

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत